МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ



МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02











Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національна академія педагогічних наук України
Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи
Благодійний фонд польсько-українського партнерства

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

Матеріали
Міжнародного форуму
. . .
16 лютого **2023**

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)
М 74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)

За загальною редакцією** академіка **В. П. Андрущенка

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова *(голова редакційної колегії);*
Лєшек Корпоровіч – професор Яггелонського університету (Республіка Польща);
Роман Вернидуб – проректор з навчально-методичної роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії*);
Григорій Торбін – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії);*
Павло Горінов – в. о. директора навчально-наукового інституту права УДУ імені Михайла Драгоманова;
Володимир Євтух – декан факультету соціально-політичних наук УДУ імені Михайла Драгоманова;
Юрій Кондратьєв – директор Міждисциплінарного центру складних систем УДУ імені Михайла Драгоманова;
Микола Кириченко – директор Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Лариса Лук'янова – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;
Наталія Мозгова – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
Тарас Олефіренко – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
Василь Федоришин – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;
Сергій Русаков – директор навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
Наталія Титова – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
Таміла Новіцька – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74 **Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу** : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

© Автори статей, 2023
© Редакційна колегія, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

УДК 378.091.3.373.5:53:52

Сиротюк В. Д.
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної фізики та методики навчання фізики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

Інноваційний розвиток освіти в Україні супроводжується інтеграцією науково-освітнього потенціалу. Інтенсивно посилюється тенденція до технологізації педагогічних процесів шляхом упровадження новітніх технологій, методик, сучасних інформаційних засобів навчання, які в цілісному своєму поєднанні закладають основу інноваційного розвитку освітньої галузі. Педагогічна взаємодія здійснюється через створення відповідного простору, в якому формується вчитель, зокрема вчитель фізики та астрономії, як цілісна особистість, фахівець, який знаходиться під впливом як педагогічного процесу так і своєрідного освітньо-професійного простору університету.

Дослідження в освітній галузі розкривають різновекторні характеристики освітнього середовища, а саме: педагогічне середовище, яке формується на засадах взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу; соціофізичне середовище навчального закладу; локально освітнє середовище та макросередовище; телекомунікаційне навчальне середовище тощо [3].

Створення інноваційного освітнього середовища – це процес запровадження в освітній сфері широкомасштабних новацій в усіх сферах діяльності університету і в організації навчально-виховного процесу, і в змісті освіти, і в технології процесу навчання і виховання, і в науково-методичній підготовці викладачів, в управлінні університетом загалом тощо [2].

У процесі конструювання інноваційного освітнього середовища слід виділити відповідні умови, в які входять: а) єдність методології викладачів усіх дисциплін, які здійснюють підготовку вчителя фізики та астрономії; б) компетентність підготовки (проведення безперервної педагогічної практики, курсові, бакалаврські та кваліфікаційні роботи, спільне керівництво викладачами навчальним процесом, викладачі методик навчання на єдиній кафедрі; в) гнучкість системи підготовки (вдосконалення навчальних програм, перехід з традиційної на інноваційну систему підготовки, інноваційні технології навчання); г) розробка програм діяльності у відповідності до кваліфікаційної характеристики, яка відображає особистісні, спеціальні та професійні вимоги до підготовки вчителя фізики та астрономії; ґ) застосування системно-діяльнісного підходу у навчанні, що дозволяє перейти від пасивних репродуктивних методів навчання до активно-творчих методів; д) забезпечення професійного та особистісного розвитку та саморозвитку вчителя фізики та астрономії; е) органічне поєднання теоретичної та практичної підготовки вчителя фізики та астрономії, що є основною умовою формування його професійної компетентності; є) постійний пошук інноваційних освітніх технологій, які дозволяють створити індивідуальні освітні траєкторії та формувати творчу індивідуальність вчителя фізики та астрономії; ж) єдність вимог до якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання у бально-рейтинговій системі контролю якості навчання; з) урахування психолого-педагогічних засад навчання як відображення принципу гуманізації та демократизації вчителя фізики та астрономії; и) формування у бакалаврів і

магістрантів відчуття належності до духовно-професійного співтовариства університету; і) вироблення кафедрою теорії та методики навчання фізики і астрономії професійно-етичної позиції, створення системи презентації професійних цінностей і зразків професійної діяльності; й) створення різноманітних структур і сфер діяльності (лабораторій, наукових товариств, клубів за інтересами, гуртків, центрів), що дозволять бакалаврам і магістрантам реалізувати свої професійні і духовні запити в середовищі кафедри; к) можливість створення довірчих відносин між викладачами і бакалаврами та магістрантами; л) залучення кожного бакалавра і магістранта до творчої лабораторії кожного викладача; м) створення доступної і відкритої бакалаврам і магістрантам інформаційної бази діяльності кафедри; н) науково обґрунтований вибір інновацій для даного університету; о) розробка і реалізація на кафедрі різних моделей самостійної навчальної діяльності; п) створення відповідної матеріально-технічної бази [3].

З цього випливає, що в умовах інноваційного освітнього середовища суттєво зростає роль викладача університету, який забезпечує підготовку вчителя фізики та астрономії. Соціально-психологічна та професійна готовність викладача до педагогічної діяльності передбачає відкритість, багатоваріантність, гнучкість, динамізм, творчість використання педагогічних інновацій, тому відсутність інноваційного середовища призводить до методичної непідготовленості викладачів, до їх слабкої інформованості з питань педагогічних інновацій, що проявляється в недостатній методичній підготовці вчителя фізики та астрономії. Тільки інноваційна спрямованість формування професійних знань, умінь і навичок бакалаврів і магістрантів передбачає залучення їх до діяльності по створенню, засвоєнню і використанню педагогічних новацій у практиці навчання та виховання учнів основної і старшої школи. Вчитель фізики та астрономії повинен бути підготовленим до відбору, оцінки і застосування у своїй діяльності досвіду колег чи пропонованих наукою нових ідей та методик, тобто до педагогічного моніторингу [1].

Отже, процес професійного становлення вчителя фізики та астрономії буде ефективнішим, якщо він спрямований на створення в університеті, на фізичних факультетах та кафедрах теорії та методики навчання фізики і астрономії інноваційного освітнього середовища умов для постійного пошуку, оновлення способів та прийомів професійної діяльності.

Використана література:

1. Освітні технології / за ред. О. М. Пєхоти. К., 2002. 255 с.
2. Микитюк С. О. Освітнє середовище як ресурс якості підготовки педагогів у ВНЗ / С. О. Микитюк. [Електронні ресурси]. Режим доступу до журналу : http // archive buv qov. na/par tal/ goc_gum /pednauk /2012-6/308 pdf
3. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород : Вид. ЗІППО. Ужгород, 2007. 364 с.